

Ötven sor

„Csapj a markomba, viszem az üszöt, majd hozom a forintot — mondta az öreg Varga. Ez is rendben, — csapott bele a pusztai gazda — most aztán igyuk az áldomást”. Nem, nem valami száz esztendő regényből idéztem, magam konstruáltam a mondatokat. Annak igazolására, hogy ezek napjainkban nem hangozhatnak el. Mert ugye először is pénz beszél... aztán pedig a szó elszáll... Ez utóbbi piszkálja a csőromet. Vajon hová tűnt

szavaink hitele,

mi termeli aktahegyeinket, jegyzékesúcsainkat, megállapodásmeredélyeinket, egész köz- és magánéleti bürokráciánkat? S mi törölte egymás közötti kapcsolatainkban a szavak egyértelmű jelentését, a jelentés felelősségét. Szó és szó, ember és ember közötti bizalmat mi lúgozza napról napra?

Természetesen jól tudom, komoly okai vannak ennek a nem éppen dicső jelenségnek. Nem a kardélvagy pisztolycső-fenyegette tisztí becslésű szírom én vissza, s nem a „kisdobos becslésű szavamra” felnöttek által karikaturává minősített fogadkozásokot. Emberi szavaink rangjára vágyom, melyek megteremtik a balesetmentes közlekedést életünkben. A becsléses kapcsolatok elengedhetetlen lehetőségének méltóságát szeretném, mely alapja a kölcsönös bizalom és tisztesség légkörének, szavak és tettek szinkronjának — egyszóval a tiszta és inspiráló társadalmi közérzetnek. Hogy ne kelljen alkaloskodni, felderítő útra indulni a szavak háttérzágába, hogy száműzhessük a szómagyarázatok kétes értékű bűvészműtávjait. Hogy néven nevezhessük a dolgokat, hitelt érdemlően legyen fehér a fehér és fekete a fekete. Mert ma még gyarkorta kell forgatnunk az érdektájszótárt, a politikai szlenggyűjteményt, a hivatali zanzát: néha egymás megértéséhez nemhogy tolmácsra, de jegyzőre és bíróra is szükségünk van. A szavak olykor-olykor a jóhiszeműség csapdái, a segítőkészség egérfogói, máskor pedig pletykálencolatok kiszállásodott mézesmadzagjai. De hogy ne csupán a levegőbe beszéljek, ime a példa, melyet nem kerestem, hisz belebotlottam.

Egy ismerősöm lakáscserére határozta el magát. Annak rendje és módja szerint meghirdette régi otthonát, jelentkezett is néhány komoly vevő. Végül is — természetes, mondják — egy beteges özvegyasszonynak adták el, s hogy minél hamarabb rendeződjenek a tragédiát követő feldúlt viszonyok, átadták a kulcsokat is pénz, papírok, pecsétek és aláírások hiányában is. Azóta három hónap telt el, egyre szűkebb az ideiglenes fészek, kellene a pénz az új lakáshoz, hiányoznak a pecsétek, aláírások. Ismerősöm joggal ideges, s tapasztalata nem éppen hízogó a szavak hitelét illetően.

Fecsegő nemzet vagyunk, felelőtlenül hozzuk-visszük a híreket, szeretünk jólétesültek, hogy ne mondjam, intimpisták lenni. Azzal kevesebbet törődünk, vajon mit ártunk félinformációinkkal másoknak, hogyan ítélnék felszavakból, miként minősítenek megbízhatatlan értesülések nyomán. Így kaphatnak nehezen el-tüntethető méltatlan pecséteket szomszédok, munkatársak, főnökök és beosztottak — valamennyien. Persze, a pecsételő szerepét szemtől szembe nemigen vállaljuk. Sőt a legújabb mód: „Gyere, hallottam valamit, neked elmondom, de tudd meg, ha kitűdődik ügyis letagadom!” Hát kíváncsi a fene!

Tandi Lajos

Műsorajánlat

SZÍN-VALLATÓ címmel SZEGEDDEL) jegyében „színes trükkök és varázslások” jelentik a Móra Ferenc Múzeum MŰZEMI MATINEK-sorozatának következő programkínálatát; ma, szombaton délelőtt 10 órai kezdettel Szekeres Ferenc vezeti a képzőművészeti foglalkozást a gyerekeknek.

A JATE FILMESZTÉTIKAI KÖRÉNEK foglalkozásán francia filmet, *Duvivier Táncrend* című alkotását vetítik ma, szombaton délután fél 3-tól az egyetem Ady téri épületének Auditorium Maximimumában.

GYÁLARETEN EGY ÚJ MŰVELŐDÉSI CENTRUM ALAPÍTÁSI MUNKÁIT alakították ki, a megszűnt általános iskolából a helyi ifjúsági klub tagjai társadalmi munkában, amelyet ma, szombaton délután 4 órakor *Schmidt Magdolna Végleges megoldás* című műsorával nyitnak meg. Ugyanitt holnap, vasárnap délután 6 órai kezdettel a *Bombajó bokszoló* című filmet tekinthetik meg az érdeklődők.

A KFT EGYÜTTES KONCERTJÉT rendezik meg ma, szombaton este 7 óratól az Ifjúsági Házban. Az együttes a közelmúltban megjelent, *Bál az Operában* című nagylemezét mutatja be.

MESEMATINÉ lesz holnap, vasárnap délelőtt 10 óratól az Ifjúsági Házban: az apróságok a *Csizmás kandúr* című japán rajzfilmet nézhetik meg.

A SZEGEDI IRODALMI KÁVÉHÁZ soron következő foglalkozása — március 11-én, hétfőn délután 6 óratól a Royalban — két programot is kínál: a mostani „jel-

ALFRED HITCHCOCK LONDONI RANDEVU című filmjét vetítik a Dugonics moziban levő Volán-filmklubban március 11-én, hétfőn, este fél 7 órai kezdettel. HATVANON TŰL — ez a címmel jelentkeznek most is a szegedi tévéstudió nvugdijásoknak szóló műsorára A március 13-án, szerdán délután fél 5-kor az 1-es programban kezdődő adásban a *Szegeden működő nyugdíjasház* mutatják be.

A Széchenyi István gimnázium és szakközépiskola kórusa énekel *dr. Hofszang Józsefné* vezényletével a Kossuth-rádió ÉNEKLŐ IFJÚSÁG című műsorában, március 12-én, kedden, 10 óra 35 perces kezdettel.

Kinevezések

Parancsnoki értekezletet tartottak pénteken a Budapesti Rendőr-főkapitányságon, amelyen részt vett Grósz Károly, a Budapesti Pártbizottság első titkára, valamint Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke. Az értekezleten ismertették a főkapitányság vezetésében történt személyi változásokat.

Az Elnöki Tanács dr. Konczér István rendőr ezredes rendőr vezérőrnagygyá nevezte ki; a belügyminiszter pedig a nyugállományba vonult dr. Vincze Lukács rendőr vezérőrnagy budapesti rendőr főkapitány helyére dr. Konczér István rendőr vezérőrnagyot, a budapesti rendőr-főkapitány eddigi helyettesét nevezte ki a BRFK vezetőjének, dr. Szabó Ferenc rendőr alezredes ezredessé léptette elő, és kinevezte a budapesti rendőr-főkapitány helyettesévé.

Az Elnöki Tanács Szocialista Magyarországi Erdemrendet adományozott dr. Vincze Lukács rendőr-vezérőrnagynak, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjének, több évtizedes — a munkásmozgalomban és a Belügyminisztériumban végzett — munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából. A kitüntetést Horváth István belügyminiszter adta át.

(MTI)

A pszichológia fejlődéséről

Pénteken befejezte munkáját a Magyar Pszichológiai Társaság VII. országos tudományos konferenciája. A háromnapos rendezvény sorozaton, a magyar pszichológus társadalom két évenként ismétlődő átfogó seregszemléjén — amelynek a Magyar Tudományos Akadémia székháza adott otthont — 34 szekcióban mintegy 230 előadás hangzott el.

A tanácskozásról Pléh Csaba, az ELTE Pszichológiai Intézete általános pszichológiai tanszékének vezetője, a konferencia szervező bizottságának elnöke az MTI munkatársának elmondotta: szűkebb körű tudományos eszmecsereket, felolvasó üléseket folyamatosan szervez a Pszichológiai Társaság, de nagyobb szabású találkozókra is szükség van, mert az utóbbiak a szakmabeli kapcsolatok ápolására is jó lehetőséget adnak, és segítik a pszichológusokat abban, hogy képet kapjanak szakmájuk helyzetéről, megítéléséről. Azon túl, hogy a szakemberek látókörét szélesíti, a pszichológiával kapcsolatos társadalmi igény tükrözője is egy-egy ilyen konferencia. A tudományos ülésszak azt is jól érzékeltette, hogy az utóbbi négy évtizedben hogyan fejlődött a pszichológia.

A zárónapon klinikai pszichológiai, illetve a számítógépek pszichológiai alkalmazásával foglalkozó munkacsoport vitavezetői is foglalták össze a szekcióülések tapasztalatait.

Emléktábla-avatás

Emléktábla-avató ünnepet tartott pénteken a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége a XIV/2. kisegítő karhatalmi ellenállási alakulat (KISKA) parancsnokságának volt székhelyén, Budapestben a XIV., Abonyi utca 5. szám alatt.

S. Hegedűs László, a HNF OT titkára avatásbeszédében méltatta a baloldali irányítás alatt álló egykori kisegítő karhatalmi alakulat tevékenységét. Az alakulathoz tartozók fegyverrel és lő-

Hagyomány, művelődés, együttműködés

Megkezdődött a diákszeminárium

A felsőoktatási intézmények régóta keresik az együttműködés lehetőségét, nem zárkóznak be tudományos fellegváraikba. E kézenfekvőnek vélt igény ki-elégítésének, a személyes, mégis nyílt színi konzultációknak azonban eddig számos akadálya volt. Tegnapi azonban „megtört a jég”. Megkezdődött Szegeden az első dél-alföldi regionális diákszeminárium.

A tudományegyetem aulájában dr. Kocsondi András rektorhelyettes Bács-, Békés- és Csongrád megye felsőoktatási intézményeinek nemcsak diákjait, hanem tanárait, közművelődési szakembereit is köszöntötte. Utalt arra, hogy a háromnapos szeminárium

minden programja elsősorban az egyetemisták, főiskolások tájékozottságát bővíti. S megvalósulni látszik a régi cél: a vendégek most éppen szegedi tudományos intézményekkel, alkotóműhelyekkel ismerkedhetnek, a jövő szakemberei fölmérhetik e régió lehetőségeit. Nagy tere van a szemináriumon a vitának, véleménycserének az együttműködési lehetőségek gazdagításáról, a haladó diákhatározományokról, azok fölélesztéséről, az egyetemeknek, főiskoláknak a közművelődésben betöltött szerepéről.

A megnyitó után a biológiai kutatóintézetbe látogattak a résztvevők. Este, a JATE-klubban, Pavlovits Miklós, a szegedi tévéstudió

vezető szerkesztője beszélt a három megyét érintő, áprilisban bevezetendő regionális televíziózásról.

Ma, szombaton, a régió neves közéleti személyiségeinek közreműködésével kerekasztal-beszélgetésen cserélnek véleményt a megyék szellemi központjainak szerepéről, helyzetéről. A diákságot érintő kérdések sokasága szerepel a nap másik fontos összejövetelén. Tudományos előadások is elhangzanak.

A szeminárium résztvevői vasárnap Szentesre utaznak, ahol fölkeresik a Horváth Mihály Gimnáziumot és a helyi termelészövetkezetet. Ezzel a programmal zárul a találkozó.

Történet és néprajz

A „deszki könyv”

A recenzens ezúttal nem kezdheti a sztereotípiával: örömről szól, hogy kézbe vehetjük... Ezt a kötetet ugyanis kézbe véve aligha, inkább csak asztalra fektetve lehet olvasni: majdnem 1200 oldal! Örömet perze így is ad a tanulmánykötet, a *Deszk története és néprajza* című.

Legelsősorban a laikus olvasónak arról az örömről szeretnék beszámolni, amelyet a könyv, mint fontos helytörténeti, helyismereti kiadvány vált ki. Amit kezünk mindannyiszor — mostanában, szerencsére, egyre többször — amikor a „kis történelem” könyveit nézegethetjük. Egy-egy város, község múltjának rajzát, tudós, monografikus feldolgozásokat, vagy „csak” adalékokat szolgáltató tanulmányköteteket, memóriákat, emlékezőgyűjteményeket. Hiszen manapság már nem egyszerűen csak mondogatjuk, ismételtük, hogy a „nagy történelem”ben, az ország történetében elgazodni, összefüggéseket, törvényszerűségeket látni — ezek nélkül lehetetlen. Aki nek a lehetséges legpontosabb képe van letűrt százdokról, elődokról, tettekről, kevésbé téved a jelen megítélésében, eligazodik a mindennapokban, és „üzene” van a holnapról is!

Mindeme általános igazságok ezúttal is érvényesek. Ám a helytörténeti könyvek tudományos és politikai jelentősége, ha lehet, megnövekszik, amikor nemzetiségek lakta magyar települések múltjáról szólnak. A deszki kötet — ilyen. A munkálatai közben írta Mándics Mihály, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének akkori főtitkára: „... a nemzetiségi viszonyok (az és tárgyalás bemutatásával... jó szolgálatot tesz a szocialista viszonyok között élő

személyiségek tudati fejlődéséhez, együttműködésük erősítéséhez... a deszki monográfia hozzá fog járulni ahhoz is, hogy a délszláv nemzetiség hid lehessen két baráti szomszéd ország között.”

Nos, eme „igaz és tárgyilagos” bemutatás igénye a vasfok kötet minden lapján fölfedezhető. És talán nem tévedünk, ha naiv olvasóként sommásan mondjuk a könyvről: bizonyosnak tesszük — hogy hozzájárulás ez Deszk (és a környék, és az egész ország) szerb nemzetiségű állampolgárainak jó közérzetéhez; hogy megerősít mindannyiunkat abban a tudatban: itt felelős törődés övezi a nemzeti kisebbségek mai életét is, múltját, hagyományvilágát, szellemi-tárgyi örökségét is.

Történelemismerő embernek nem szorul több magyarázatra, miben áll a deszki könyv politikai jelentősége. A tudományos? Ilyenként minősíteni szakmai „erők” feladata, ám a gondolat kimmunkált tematika, a roppant gazdag „adatolás”, új források eddig nem ismert dokumentumok sorakozása — meggyőző a kötet tudományos erényeiről. A történeti fejezetekben az őstörténetről (igen, mert bár a falu önálló fejlődése csak az Árpád-kort követő évszázadokban kezdődött, a Maros-vidéken az őskörök keleti szakaszában megtelepedett már az ember, mint erről a Móra Ferenc által megkezdett, a mai régészek által eredmé-

nyesen folytatott ásatási eredmények bizonykodnak) úgyszólván a közeli tégnapok követik nyomon a kutatók a falu életét. A természeti-gazdaságföldrajzi viszonyoktól a népességalakulás folyamataitán át az oktatás- és közegészségügyig minden jellemző, életmeghatározó téma feldolgozott...

A néprajzi és nyelvészeti (földrajzi nevek) fejezetek legmegragadóbb tartalma: a kétféle néphagyomány, a múlt szellemi és tárgyi emlékeinek szívós őrzése-ápolása. Olyan „szép és harmonikus szigete” ez a falu a megye népeletének, amely szinte vonzza, fogva tartja az erre nyitott embert. A könyvben a délszláv népköltészeti hagyományok magyar nyelven meg nem publikált kérdéseit is, a szerb néndalkincset is érdekes tanulmányok mutatják be.

Az utolsó fejezet, a „Deszki emberek” című — a jelenről szól. Portrék, szociografikus írások, esszék, interjúk segítségével válhatnak közeli ismerőseinkké a nagyváros vonzásában élő, de azért lokálpatrióta módjára „deszki deszkiek”.

Gazdag, válogatott képanyag vasaskítja a könyvet, melyen mintegy nyolcvan (szerzők, közreműködők, lektorok) dolgoztak, a község vezetőinek, lakóinak, számtalan intézménynek, szervezetnek a támogatásával. Dr. Hegyi András evetemi adjunktus vállalta magára a szerkesztés munkáját.

S. E.

Fényszedéssel — először

Már írtunk arról, hogy a Szegedi Nyomda laprészeleg új, fotopolimer technológia bevezetéséhez kezd hozzá. Az osztrák eljárás lényege, hogy a rotációs gépre kerülő nyomólemezt az eddigi ólom helyett műanyagból, fotográfiai úton állítják elő. Erre azért is szükség volt, hogy ily módon is kímélik a tekintélyes kort megért rotációs gépet, hiszen az új, műanyag nyomólemezeknek alig van súlyuk, szemben a vastag ólomlemezekkel. Emellett az új technológiától szebb, jobban olvasható lapot is vár a nyomda és a szerkesztőség.

Olvasóink nyilván észrevették, hogy az utóbbi hetekben változott lapunk. Ahogyan nyomdászok kollégáink egyre inkább kitulajdonítják az új eljárás minden csínját-bínját, ahogyan az eredeti technológián lassan elvezik a hazai vi-

szonyokhoz (papír- és festékműanyag, ólomszedés stb.) szükséges változtatásokat, egyre jobban olvasható, tisztább betűképű újság kerül az olvasókhoz, s a lapban közölt fotók is jobbakk lesznek.

Az új technológia azonban még továbbfejlesztési lehetőségeket is rejt magában. Azt nevezetesen, hogy lehetőséget nyújt a fényszedés alkalmazására, s így még szebb lap előállítására. Ez a jövő útja. Ebből a jövőbe enged bepillantást mai lapszámunk Magazin rovata, amit — egyelőre csak kísérletként — fényszedéssel állítottak elő a Szegedi Nyomdában, sok munkával, gondnal és — szerzetel. Reméljük, olvasóink is örömmel fogadják ezt a megújult Magazint, még ha csak kísérlet is. Hiszen mindig jó bepillantani a jövőbe.

(MTI)